

1950- och 1960-tal i Ljustorp

Olof Ulander

2017, rev 20230215

Ljustorps Hembygdsförening

Baserat på bl a material framtaget i samband med studiecirkel,

Deltagare och rapporter www.ulander.com/ljustorp

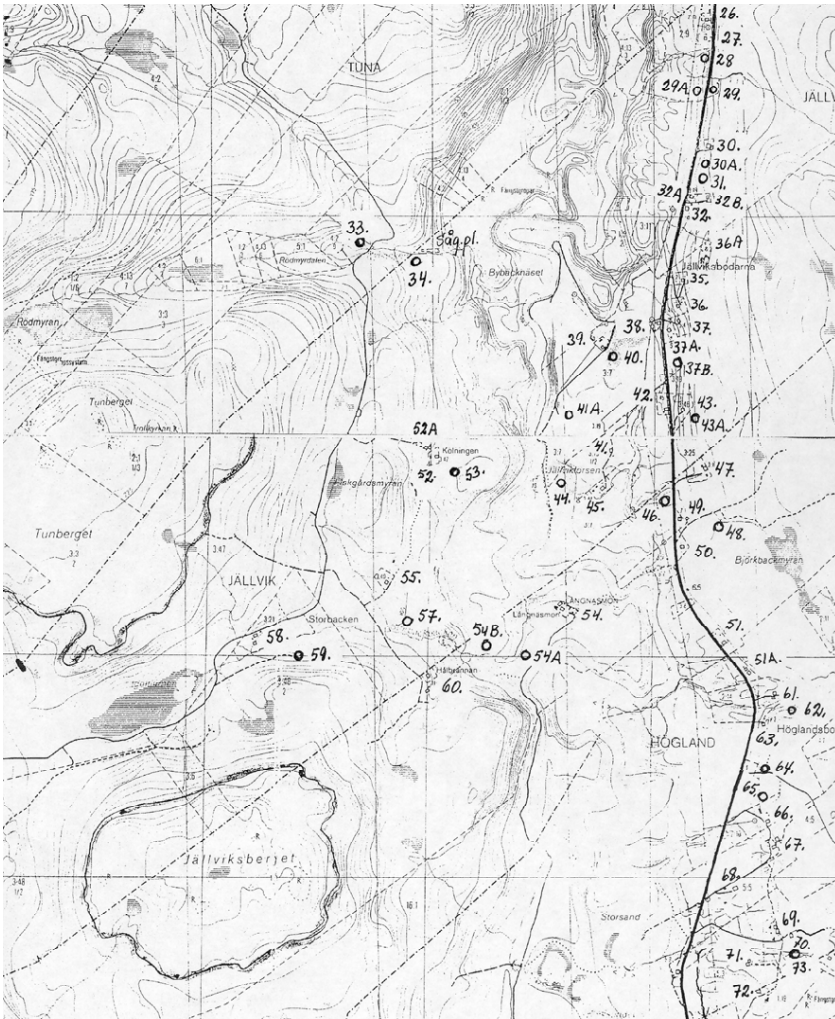
Enligt "Gods och gårdar", 1940, fanns det (mer än) 72 mjölkbönder i Ljustorp

By	Bönder	Kor	By	Bönder	Kor
Björkom	5	29	Mjölsäter	1	5
Bredsjön	1	3	Nyland	1	4
Edsta	4	29	Rogsta	1	16
Edsåker	2	15	Sanna	2	22
Frötuna	5	26	Skäljom	3	14
Fuske	2	12	Slätt	2	14
Hamre	3	18	Stavre	3	19
Högländ	4	31	Tuna	5	37
Höglandsbodarna	1	9	Ås	3	17
Jällvik	3	15	Åsäng	4	17
Lagfors	3	19	Öppom	4	29
Lövberg	5	39			
Mellberg	5	29			

Antal byar 24 Summa bönder 72 Summa kor 468 6,5 ko/bonde 19,5 ko/by

I folkräkningen 1940 fanns 2488 invånare.

2017 finns 3 st mjölkbönder i Ljustorp som har 290 mjölkkor.

Under 1940-talet sker utflyttning för att hitta bättre bostäder och utkomstmöjligheter än de som tidigare befolkningsexpansion tvingat fram.

Från 2488 invånare 1940 till 2018 invånare 1950.

Bild nr 10455

Många bodde på små torp och ibland på ofri grund in i skogen.

Här är ett torp från Ås

En typisk 6-knut stuga, som var den vanligaste husmodellen på torpen i Ljustorp. De ursprungliga husen var ofta lägre, men höjdes allteftersom

barnaskaran ökade. Man inredde sovkamrar upptill. Platsen för huset är där Tore Dahlin nu byggt sitt nya bostadshus. Nils – Nicke – Rylanders bostadshus. Bilden är från 1930 tal och visar ett avsnitt av väg 331 och visar då som nu, hus efter vägen men också många bosättningar längre in i skogen.

Försäljning i Ljustorp 1950/1

Rundbackens brödbutik mm
Erikssons affär i Bredsjön.
Högberg&Gisslin. Bredsjön.
Konsum i Bredsjön.
Ture Erikssons affär i Lagfors.
Ås Diversehandel G Sidén
Ester Larssons affär i Slättmon.
Disa Skoglund. Manufaktur,
speceri o diverseaffär, Fuske
Mjösätters diversehandel, Fredrika Nordström.
Edsta Handel.
Vilhelm Larsson, kiosk i Tuna.
Cykelaffär på Lövbergsåsen.
Jonas Sidén, Lövberg
M.Ulander Björkom
K Fritz Lindberg, Björkom.
Bageri i Mellberg
Ljustorps sportaffär Emil Bergstedt Mellberg

Ljustorps Modeaffär K T Backlund
Firma OT Hamrin Mellberg
Vretströms damfrisering
Sjöströms affär
Öppoms kvarn
Skalins handelsträdgård,
Ljustorps handelsträdgård
J. Thunströms Elektriska Installationsbyrå
Georg Åbergs sportaffär.
A.K Nilsson bensin i Skäljom
Skäljoms speceriaffär Judith Zetterberg
Åsängs såg-, hyvleri och lådfabrik
Åsängs handel AB
Ljustorps slakteri och
kreatursaffär J H Hägglund
Medelpads Cementgjuteri, Åsäng
Oscar Hallerdal, Mjällå
Firma Ingvar Sundberg, Roten gamla kapellet

Svårt att veta när verksamheten upphört. Jag har kollat handelsregister och att personerna levde. Med många människor boende i byarna och dåligt med kommunikationer fanns det underlag för många affärer.

Samhällsservice 1950

Signe Fröberg och Aina Melin på postkontoret

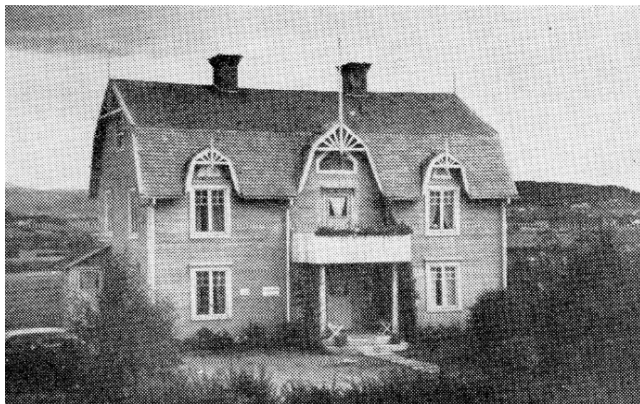
Bank i pensionatshuset, Mellberg
Post, Mellberg
Pastorsexpedition, Rogsta

Länsmansexpedition, Mellberg
Distriktssköterska, Mellberg
Barnmorska

Matställen 1950

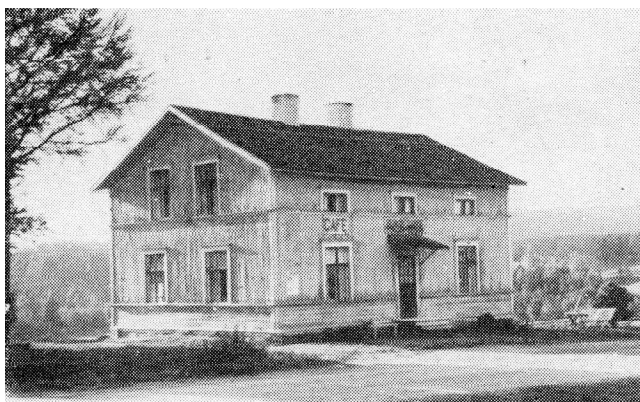
Firma L.Hj. Engström, Engströms Café, Ås

Ljustorps Pensionat, Mellberg

Bergströms Åsgård, Boväng kafé, Åsäng

Sandra Ödlunds café, rum för resande i Åsäng

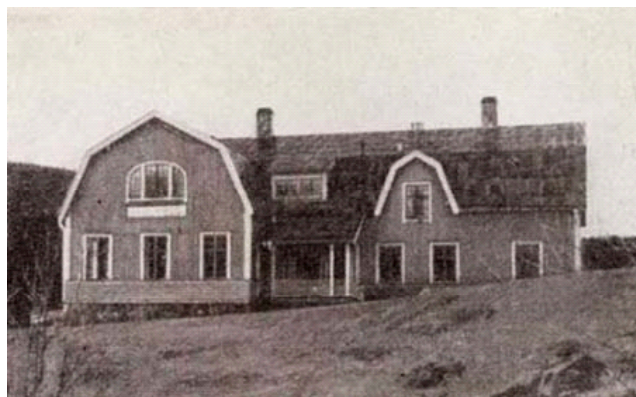
Skolor i drift 1950

Bredsjön

Ås

Mellberg

Sockenstugan

Mjällå

Små skolor har funnits på många fler ställen tidigare men 1950 var dess i drift. Ulla-Britt berättar om sina år i Sockenstugan där hon gick i första och andra

Åsäng

klass 1953, 1954 och 1955. Gick till storskolan och åt mat. En detalj var att det var gott om råttor i lokalen, Dass fanns utomhus viket alla var vana vid,

början på 1950-talet hade många bara cykeln att ta till även om man skulle bort och vara fin. Från vänster Ruth Thunström, Eva Edén och Ingegerd Hägglund

Busstorget i Sundsvall. Ändstation för Ljustorpsbussarna

Två bilder från Busstorget i Sundsvall som var ändhållplats för Ljustorpsbussarna. Längst ut till höger står den kombinerade Volvo personbuss och lastbil som kallades "Skvadern". SJ bussen kördes

av Albin Öberg som står bredvid bussen och lastar. Bilden bedöms vara från 1950-talet. Bild nr 12081 källa ST.

Troligen den buss som ersattes av de nya Högglunds-
bussarna 1954. Det är Yngve Sjöström som lutar sig

mot bussen. Ljustorp får nya bussar 1954.
Bild nr 11184

Ljustorp får nya bussar 1954.

SJ satte in denna och en likadan till på Ljustorp 1954. Bussarna byggdes på Hägglunds i Örnsköldsvik. Denna bild är från den sista turen som startade 1960

hemma hos Yngve Sjöström som sitter vid ratten. Den andra bussen kördes av Alf Nordström.

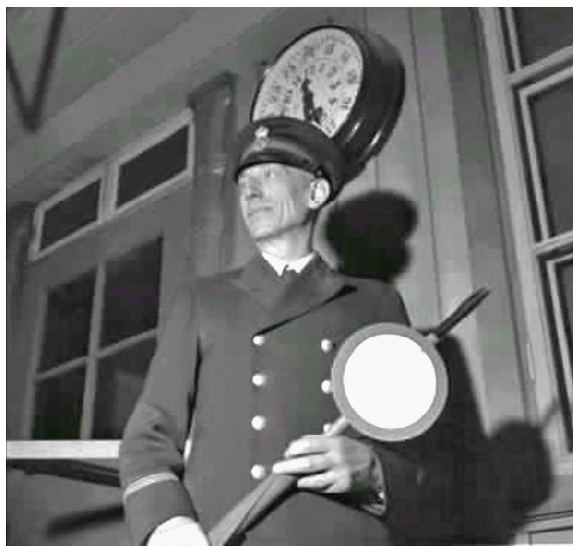
Broarna, Bergeforsen

1925 var järnvägsbron vid Bergeforsen klar och tågförbindelsen Sundsvall Härnösand kunde invigas. Järnvägsförbindelsen var beslutad innan landsvägsbussar hade utvecklats och tanken var att förbin-

delsen skulle fungera som dagens pendeltåg. Från stadskärnan i Sundsvall byggde man spårvagnar ut till de närliggande tätorterna och industrierna.

Stavrevikens station.

Inger Nordin i Västanbäck hittade biljetten i sina lådor och den visar hur tätt stationerna var belägna. Man skulle enkelt till fots kunna ta sig till stationen. Under tiden som banan projekterades och byggdes började bussar och vägtrafik utvecklas så när tågen började gå fanns redan busslinjer från Ljustorp till

Sundsvall vilket gjorde det mindre attraktivt för Ljustorparna att byta till tåg i Stavreviken. Tågbolaget gick i konkurs och SJ tog över, köpte in de små bussföretagen och försökte att skapa ett system av matarbussar till tågen så att dessa skulle få kunder. Det fungerade några år som vi skall se i fortsättningen.

8	7	6	5	4	3	2	1	30
6	5	4	3	2	1	0	10	20
5	4	3	2	1	0	10	20	30
4	3	2	1	0	10	20	30	
3	2	1	0	10	20	30		
2	1	0	10	20	30			
1	0	10	20	30				
0	10	20	30					
STATENS JÄRNVÄGAR 3 klass Tur och retur								
Härnösand					Sörberge			
Fällövik					Vivstavarv			
Hällenyland					Vivsta			
Antjärn					Timrå			
Gnistring					Östrand			
Hussjöby					Skönvik			
Västansjö					Sundsbruk			
Söråker					Klökän			
orsboda					Huli			
Stavreviken					Bergsåker			
Indalsälven					Selånger			
Norrberge					Sundsvall V/E/C			
10 öre		4517			Utl. av To Gc Vänd!			

Elektriker John Thunström på mc 1950. Skaffar bil 1951 av 1946 års modell till nytta och nöje

Bild nr 11471. Bilden är tagen omkring 1950 av Torvald Thunström och visar en av Ljustorps

elektriker, John Thunström, på sin andra motorcykel, en Husqvarna på 3,5 hk Y832. På pakethållaren har han verktyg och materiel för sitt arbete. Den första motorcykeln var en lättviktare som inköptes 1939 och skrotades redan 1941. Några år in på 1950-talet (1952) köptes en bil för resorna i tjänsten och privat. Hjälms

började användas några år in på 1950-talet. John Thunströms första bil, Y13848. Standard 1000 Sedan (Flying Standard) med kaross som kom redan 1939, mekaniskt förbättrades bilen efter kriget och

tillverkades till och med 1948. John köpte bilen 1951 och det var 1946 års modell. Bilen innehades till 1956.

Busschaufför Alf Nordströms fordonskarriär, 1

Alf Nordströms första privatfordon blev en mc, en Monark 150 med en ILO 120 tvåtaktsmotor. Alf hade motorcykeln från 1951 till 1966

Svågarna Fritz Svelander och Alf Nordström på mc-camping till Jämtland, Frösön och Åre, 1956

Svägerskorna Elsa Nordström och Elsy Svelander på mc-camping till Jämtland, Frösön och Åre.

Alf Nordström köpte 1963 denna Goggomobil Isar Royal 700, av 1960 års modell, av Hans Ödlund, som i sin tur hade köpt den av en annan Ljustorpåre Bo Bjurström.

Busschaufför Alf Nordströms fordonskarriär, 2

Campingsemester med andra egna personbilen

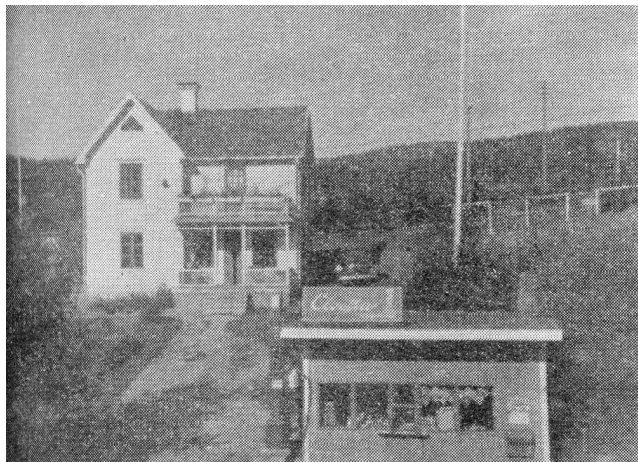

Plymouthen ovan användes för att dra denna husvagn av märke Paradis av 1962 års modell som innehades 1965 till 1971.

Alfs son Sune Nordström innehade denna Dodge Dart GT Hard Top av 1965 års modell åren 1968 till 1971.

Bensinförsäljning 1950

Den första kända bensinpumpen i Ljustorp kommer 1938. Det är Sixten Nilsson som får tillstånd av Ljustorps Tingslags Vägstyrelse att sätta upp en bensinpump 10 meter från vägens mittlinje utanför familjens fastighet i Skäljom. Det nödvändiga handelstillståndet för att sälja bensinen hade hans fru Alida Nilsson redan erhållit.

1951 flyttade familjen till Björkom. Försäljningen upphörde.

Bilden ovan visar kiosken i Mellberg är tagen 1948/49. Där kan man skymta en bensinpump snett framför kiosken.

Efter kriget kom den bensindrivna biltrafiken igång igen. Det var många som såg en möjlighet i bensinförsäljning. Pumpar sattes upp utanför många av Ljustorps affärer. Hallerdals i Mjällå skaffade bensinpump. 1951 flyttade familjen Nilsson till Björkom och då upphörde troligen bensinförsäljningen i Skäljom. Under 1950-talet sålde Kurt Lindström bensin från en Gulf-pump. Efter 1960 användes pumpen bara till de egna taxibilarna. I Lagfors hade man ingen pump men man sålde bensin direkt från fat. Försäljning av bensin från fat pågick länge. Lage

Sjöström minns att affären i Lagfors var bland de som fortsatte längst. Affären i Bredsjön hade också bensinförsäljning. Mitt emot så hade taxiägaren Emanuel Eriksson och hustrun Ingegerd den äldre modellen av bensinpump med glasbehållare på toppen. Överallt hade man bara en bensinkvalité. Tvåtaktsbränsle fick man normalt blanda själv. Olika oktantal kom senare som Esso Club Plus berättade Kerstin Ödlund. Conrad Clays affär i Åsäng hade också en pump med glasbehållare, som senare byttes mot en mer modern konstruktion.

Ljustorp får en "fullservicemack"

1962. Hans och Kerstin Ödlund övertar kiosken i Mellberg, som börjar utvecklas till "fullservicemack". Kiosken byggdes ut så att man kunde vara inomhus

och handla. Lokalen blev också utställning och försäljningsutrymme för bl a snöskotrar.

STATION

Kemlegränd

DEN

13/

194

STÄMPEL.

LEVERERAT TILL

*fru Olga Nygren
Järboda*

BIL N:R

ANTAL	VARUSLAG	PRIS	KRONOR
<i>2 1/2</i>	<i>100 Benzin</i>	<i>16</i>	<i>12</i>
	<i>100</i>		<i>12</i>

KVITTERAS:

*13/1 57
Joan*

EXPEDIT.

EXH. 2-2 A. 1045

Mackens personal skötte tankningen och skrev ut ett kvitto. Allt sköttes manuellt.

Hans Ödlund hade bärgningsbil för att kunna frakta reparationskunder till sin verkstad. Den här bussen körde av vägen på Lövbergsåsen den

första dagen efter högertrafikomläggningen 3 september 1967. Några personer blev skadade. Se en tidigare bärgningsbil.

Ove Nilsson Jobbade som bilmekaniker på macken.

Harvning med en traktor.

Harvningen görs på Pehr Pers läggda 1950 med August Edvin Sjödin vid ratten på den bensindrivna Ferguson TE 20.

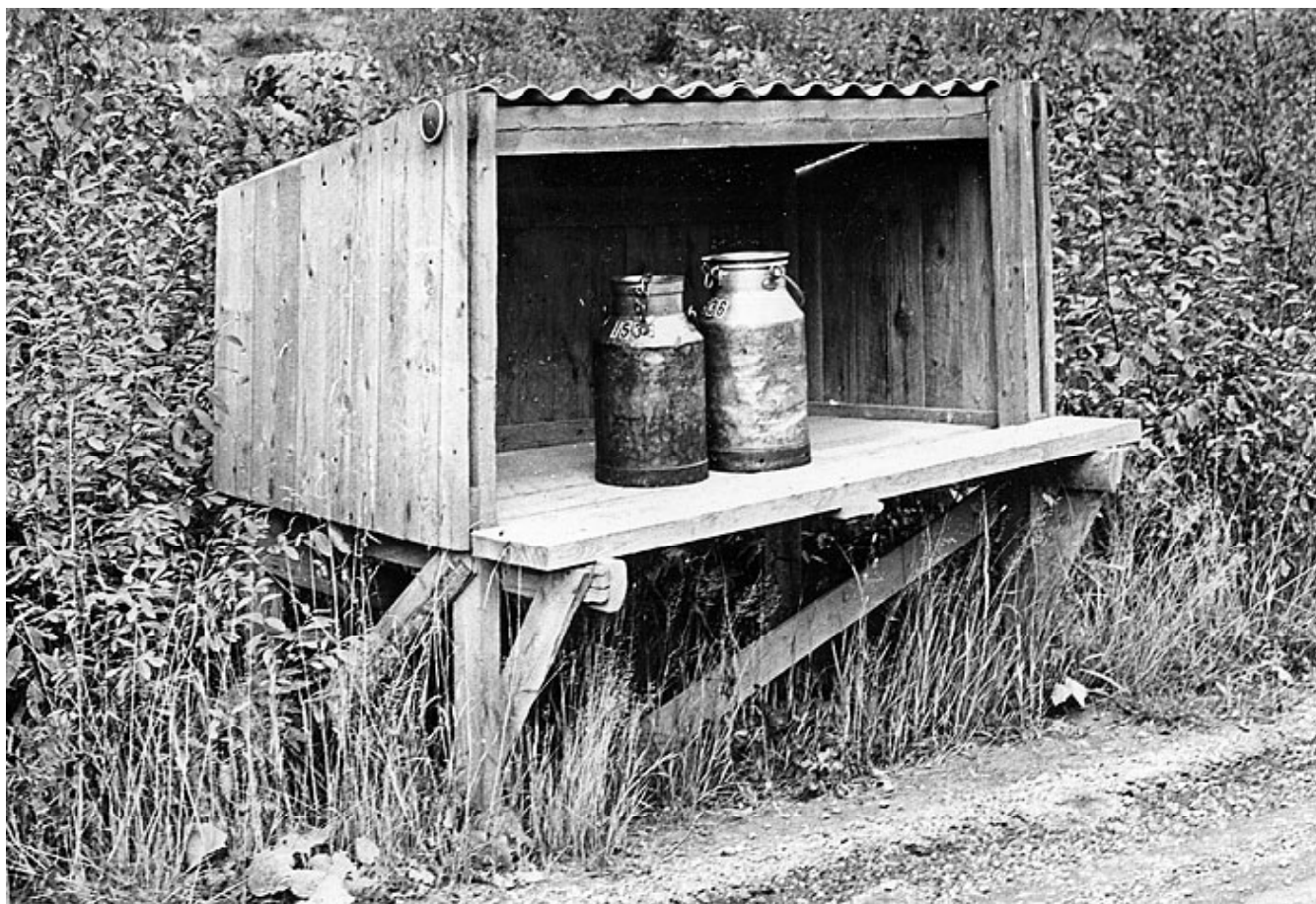
Det fanns mycket få traktorer vid 50-talets början men antalet traktorer ökade mycket snabbt när bönderna upptäckte deras effektivitet Till att börja

med saknade alla hytt men efter många vältolyckor kom lagen om störtbågar.

Martin Perssons lastbil, Y4158. På baksidan av kortet kan man läsa "norra Europas största mjölktransport". 1947 års Scania Vabis som var i drift i

Ljustorp från 1948 och troligen in på 1960-talet.
Bild nr 11969

Mjölkpallen på bilden revs 1955. Då inleds nästa våg i utvecklingen då stora tankar börjar användas hos varje större mjölkbonde och då bilen från mejeriet

pumpar in mjölken från bondens tank i sin egen stora tank.

Bror Berg Uddefors, ca 1950. Sista tumningen i Mjällån görs 1969. Stor investering i nät av skogsbilvägar. Livsstil går i graven. Självporträtt.

Bild nr 10514 Berättelser och skogskojar från olika årtionden visar att arbetsförhållanden i skogen succesivt förbättrades men verktygen var tämligen

oförändrade under lång tid. Det var fogsvans och yxa som på bilden.

Jonas Östman och Sigurd Andersson begrundar en tidig motorsåg.

Lars A Hälleberg, på företaget RaketLasse, berättar att sågarna började bli användbara för kapning 1953 / 54. En begränsning var kedjornas konstruktion. För

kvistning började maskinerna att accepteras andra halvan av 1960-talet.

Handlastning av massavirke i Ådalen, 1951-1955.

Artur och Gustav Edén ser på.

Där det fanns möjlighet att köra med traktor testades detta. Begränsningen var bl a att de stigar som användes för hästtransporter inte var bredare än vad häst och timmerlass krävde. På bilden lastar några

män timmer. Man hade inte tillgång till hydraulikstyrda lastanordningar eller tidiga mekaniska kranar utan stockarna rullades för hand på lasset och man fick till mycket stora lass.

Flottning vid Nylandsforsen 1960.

Sista tumningen i Mjällån görs 1969.

Stor investering i nät av skogsbilvägar. Livsstil går i graven.

Bättre bilar, lastanordningar och vägar gör att lastbilar successivt tar över från flottningen i transporten av virke till fabrikena. Det fanns säkert ytterligare skäl som mindre förluster av virke, snabbare och mer precisa leveranser och bättre kvalitet med mera. Sammantaget flottningen försvinner. Det är inte bara det att flottningen försvinner utan också en livsstil. Flottningsarbetet var säsongarbete

Skiljet vid Lövudden

på samma sätt som arbetet i skogen. När de stora arbetstopparna försvinner i hanteringen av virke börjar SCA och andra att kräva att deras personal skulle vara fast anställd. Detta fick viktiga konsekvenser då alla som levt på säsongarbete och ett litet torp fick se sina möjligheter att fortsätta med den livsstilen bortsopade. De minsta torpen avfolkades på permanent boende. I Ångermanälven med mer gynnsamma förhållanden försvann flottningen så sent som i mitten på 1980-talet.

Översta raden fr v: Alfild Sidelius, Aspen. Walter Åsen, Björkom. Svea Bergman, Öppom Erik Bergman, Öppom. Bert Backström, Hamre. Vera Nordling, Viksjö. Emil Jonsson, Högland. Erik Sandström, Sanna. Britta Ryberg, Mellberg. Svea Bergström, Lögdö. Ebba Bergman, Högland. Maria Bergman Öppom. Sven Nordin Öppom. Herta Holmberg Öppom. Evy Johansson Tuna. Olle Åsen, Björkom. ? ?, Mellberg. Greta Björklund, Frötuna. Siri Sjödin, Edsta. Egon Jonsson, Högland. Stig Dahlin, Öppom. Walter Eden, Tuna. Olle Sandström, Sanna. Walle Lundberg, Sanna. Bertil Frölander, Öppom. ????? Ingrid Halin, Edsta.

Andra raden uppifrån: ??? Sidelius, Aspen. Ada Sidelius, Aspen. Karl-Erik Holmberg, Öppom. David Wiksell, Edsta. Gideon Frölander, Öppom. Lars Nordstrand, Björkom. Milis Nyberg, Gällvik. Einar Åhlin, Mellberg. Selma Åhlin, Hellberg. Elvira Lindgren, Högland. Gustav Lindgren, Högland. Stig Nordin, Öppom. Tage Åhlin, Mellberg. Karl-Anton Nilsson, Mellberg. Gösta Wicsell, Edsta.

Tredje raden uppifrån: Margit Andersson, Söråker. Lars Bergman, Öppom. Elsy Lindström, öppom. Kurt Lindström, Frötuna. Ola Wretström, Mellberg. Otto Sjöberg, Hamre. Enar Wiklund, Skäljom. Artur Boström, Mellberg. Henning Åhlin, Högland. Bengt Svelander, Prästsvedjan. Ture Jonsson, Högland. Paul Bergstet, Mellberg. Petrus Nordlander, Mellberg. Karl-Magnus Ryberg, Mellberg. Sören Wretström, Mellberg, Gunnar Lundberg, Sanna.

Sittande på golvet; Ture Holmberg, Öppom. Verner Jonsson, Högland, och Albin Bergman, Högland.

Föreningsliv, Skytte. Ljustorps Hembygdsförening Studiecirkel 1950-1960-tali Ljustorp
Det fanns ett brett intresse för prickskytte i samhället. Vad som drev detta är inte känt men det var säkert de båda världskrigen och jakten. Verksamheten understöddes av försvarsmakten. Det fanns flera

skjutbanor ex i Bredsjön, Tuna och Stavreviken (i grusgropen). Bredsjöns Skytteföreningen tillkom kring sekelskiftet 1900. Den första skyttebanan låg vid Porkaviken, söder om Bredsjön. Därifrån flyttades den hitom Åbrodammen och användes 1940-1960. Se bild nr 10048. Leif Forslund berättade att han

varit medlem i föreningen och skjutit på banan. Efter 1960 flyttades verksamheten över till Liden. Ljustorps skytteförening hade också en skjutbana som låg vid Burtjärn där föreningen arrenderade mark på vilken föreningen byggt en skyttepaviljong och en betongbunker för markörsfunktioner. Mellan

skjutplatsen och markörsdiket fanns det telefon. Bilden nedan har ställts till förfogande av Lasse Frölander. Föreningens medlemmar, enligt bilden nedan, kom främst från närliggande byar men även från Aspen, Lögdö, Söråker, Sanna och Edsta.

Torsten Sundberg har gjort planritningen/ målningen. Obs dansbanan

Från vänster ovan är det Bertil Edström, Carl Ögren, Omar Nyman och Klas Forsberg.

**Från vänster nedan Sven-Olof och Roland Sundberg.
Bilderna är tagen påskhelgen år 1955**

LJUSTORPS IF:s A-lag 1954. (Lagfors IP) Stående fr.v. Love Bergman, Bert Hamlund, Hans-Olov Wiksell, Sven Wiksell, Elis Edén, Bo Engström, Gösta Wiksell. Knästående fr.v. Ali Edén, Knut Hamlund, Lennart Forsberg, Sven Rylander och Allan Wiksell.

Det tog några år efter kriget innan den idrottsliga verksamheten kunde komma igång igen. 1949 kom seriespel i division VI för herrar fotboll igång med en seger över Kovland där Gunnar Hellström (den senare kände skådesspelaren) sköt det avgörande målet. Lagfors idrottsplats låg efter Lövbergsvägen till vänster när man åker förbi Gustavs kyrka på väg mot Björkom. De kommande åren breddades, förlängdes och nivå-justerades planen för bättre tränings och spelmöjligheter. Bristen på hyggligt omklädningsrum var ett stort bekymmer. Man lyckades övertala Ankarsvik AB att 1955 få avverka

ett 20-tal träd med yxa och sågsvans som sågades och torkades för att bygga ett omklädningsrum. Allt arbete skedde med ideella krafter med stöttepelarna Enar Isaksson ordförande, Gunnar Lindström och Enar Bohlin kassör i täten. Vid idrottsplatsen låg det också en dansbana och där hölls även sommarfester efter samma mönster som i Bredsjön. Under 50-talet dominerade fotboll klubbens verksamhet. Till matcherna kom det mellan 200 och 250 åskådare trots att klubben inte nådde några stora framgångar men man lyckades vinna i div VI och kunde avancera till div V.

Dans-ställena var många sommartid

STJÄRN-FESTEN

★★★★★★

BJÖRKÄNGSPARKEN — LJUSTORP

lördagen den 29, söndagen den 30 juli kl. 13.00

LÖRDAG:

Kl. 22.15 Brottningsuppvisning av guldmedaljören Gösta Andersson, Teta Svedlund, »Bunken» Andersson.

SÖNDAG:

Kl. 14.00 Skämttävlingar.
Kl. 15.00 Folklekar. Ledare Emil Norén.
Kl. 16.00 FLYGUPPVISNING över festplatsen i avancerad flygning.
Kl. 17.00 GUNDER HÄGG kåserar över idrottsminnen.
Kl. 23.00 Fyrverkeri.

DANS Lördag kl. 21—24 KULTURELL
Söndag kl. 18—20 GAMMAL
Söndag kl. 21—24 KULTURELL

HALLBERGS populära orkester. — Sedvanliga basaranordningar. — Fullständig servering. — Bostuga. VÄLKOMNA! Ljustorps BF, SLKF, SLU.

Fyra festliga dagar
å Frötunaåsen
i Ljustorp

Maj-Lis Danielsson

Stora festligheter anordnas å Frötunaåsen i Ljustorp lördag och söndag samt fortsätter nästkommande helg. Söndag uppträdande av Mercuri-Scenklubb med bl. a. den från radioprogrampunkten "Dansa med mej" populära recitatrisen Maj-Lis Danielsson. Dans båda kvällarna. Sedvanliga basaranordningar, förstklassig högtalaranläggning, servering. På inträdesbiljetten utlottas en trädgårdsmöbel.

Slag i slag! • 4 FESTLIGA DAGAR

börjar lördagen den 12 aug. kl. 19—24 och söndagen den 13 aug. kl. 14—24 samt fortsätter den 19—20 aug.

Lördagen den 12 aug. kl. 21—24 KULTURELL DANS. Musik: Sven Vikström.

Sedvanliga basaranordningar. På inträdesbilj. utlottas en trädgårdsmöbel. - Servering. - Förstklassig högtalaranläggning.

Ljustorps nedre soc.-dem. org.

å Frötunaåsen, Ljustorp

Söndag kl. 17 och 20.15 uppträdande av **Mercuri Scenklubb** med bl. a. den från radioprogrampunkten »Dansa med mej» populära recitatrisen *Maj-Lis Danielsson*. Kl. 18—20 GAMMAL DANS, 21—24 KULTURELL DANS. Musik: *Knut Arnes*.

11-8-50

Det var populärt med utomhustillställningar som kunde kryddas med allehanda dragplåster. Ett sådant var brottningsmatcher. Bilden ovan är hämtad från festplatsen Hagalund i Skäljom troligen på 1930-talet. Det är ingen idrottspublik utan "alla" är där.

Det är påkostade artister och attraktioner, flyguppvisning, guldmedaljör och superstjärnan Gunder

Hägg.

Som framgår av dessa exempel var festerna försedda med en politiska färg. Björkängen var borgerlig och Frötunaåsen hade vänsterförtecken.

Kändisar hämtas från radioprogram, Tv har ännu inte kommit till Sverige.

Lyssna på några kommentarer från studiegruppen, [Nils-Åke Erikson och Gunnar Höglund](#)..

Efter 638 år upphör Ljustorps självstyrelse, 1952

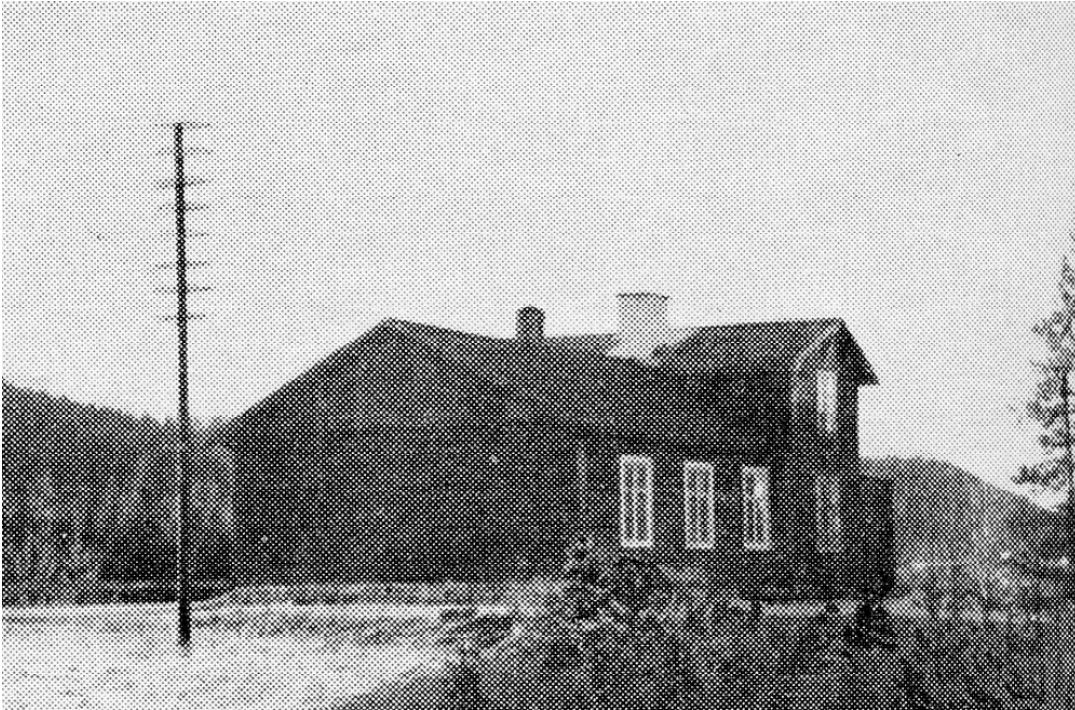
Sista egna kommunfullmäktige sammanträdet i Ljustorp.

Sista kommunfullmäktige sammanträdet i Ljustorp. 1952 beslöt riksdagen om en storkommunreform. Man ansåg att en kommun måste ha minst 3000 invånare för att fungera. Ljustorp, och Hässjö kommun gick samman och bildade Hässjö storkommun. Nya krav på främst grundskolan drev fram ännu större enheter. Tio år senare, 1962, beslöts därför om en kommunblocksreform där målsättningen var kommunblock om minst 8000 invånare. 1971 slogs därför Hässjö och Timrå kommun samman och bildade dagens Timråkommun.

De sista kommunfullmäktigestyranden i det

självständiga Ljustorp var stående från vänster: Einar Söderkvist Åsäng, Nils Hammarberg Lagfors, John Åström Moria, Gunnar Björklund Nyland, John Byström Lagfors, Lars Edstedt Edsta, Lars Bergman Öppom, Ivar Bergfors Edsåker, John Eriksson Prästbordet, Fridolf Nygren Ås, Gunnar Svedlund Åsäng, Gottfrid Svärd Mellberg, Birger Engström Bredsjön, Manne Lövgren Slättmon Sittande: Nils Mattson Öppom, Helmer Lindberg Jällvik, Alford Tunborg Edsta, Uno Lindberg Sanne, Signhild Söderkvist Åsäng, August Forzelius Tuna. Bild nr 10886

Biografverksamhet fanns 1950 i Sanna.

Samlingslokalen i Sanna hade plats för 150 personer och café. Lokalen användes (1950) som biograf och danslokal samt möteslokal för traktens föreningar.

Åsängslokalen började visa film 1942 och höll på till 1951 då Ljustorps bygdegård var färdigbyggd. Förste maskinisten var Rickard Andersson, som bodde på övre våningen på lokalen. Efter några år flyttade Einar Söderkvist till lokalen och skötte filmvisningen till 1951. Se hans tillstånd. Kjell Söderkvist har bevarat en förteckning över alla filmer som visades.

Repertoar i Åsäng i början på 1950, föreställning på onsdagar.

4/1 Öppen stad Oskar Rosenberg
11/1 Lady från Shanghai Colombia
18/1 Soldat Bom Colombia
25/1 Farligt uppdrag Paramount
1/2 Aj,aj,aj Maria Kungsfilm
8/2 Flottans Kavaljerer Kungsfilm
15/2 Eva SF
22/2 Nattklubbsdrottningen Paramount
1/3 Gatan Kungsfilm
8/3 Kampen om atombomben SF
15/3 Carmen fresterskan Colombia
29/3 Borsta mig på ryggen Kungsfilm
5/4 Califomia Paramount

Bygdegården öppnar 1952 efter ca 20-års arbete

Karl Magnus Palmkvist vision om ” Ett allas hem”
och insamling av ett startkapital.

”Han samlade inte för någon särskild fraktion,
politisk eller annan, utan för ett ställe där vem det
vara månede kunde verka och tala på sitt vis och för
sitt intresse.”

SLU byggde grunden före kriget. Start 1933.

Stefan Sjödin skänkte tomten 1948 till Ljustorps
kommun för bygget.

Byggandet av huset ovan grund 1950-1952 I
kommunal regi.

38

Vintern 1952. En stege står rest mot taket. Det
ligger byggnadsmaterial på parkeringen som inte
är plogad. Tegeltak.

Gästliggaren visar att den första övriga besökaren
var en skolklass, klass 3 och 4 med läraren Hedda
Johansson, som besökte Bygdegården den 28 april
1952.

Allra först var biografverksamheten.

Bioverksamheten på Ljustorps Bygdegård.

Startade den 2 januari 1952. Föreställningar onsdag och söndag kväll med uppehåll sommartid" Ljustorps biografägare drev biografen

Tunga lådor med film skulle hämtas och lämnas vid järnvägsstationen. Distributionen gick från ort till ort alltefter varje biografers beställningar och kedjan fick inte klicka.

Affischering gjordes på 20 platser två gånger i veckan och redovisningskravet från myndigheterna var starkt på sålda biljetter och betalning av nöjes-skatt.

Ofta var det runt 100 åskådare. Populäraste filmerna drog över 200 enligt bokföringen

Tidvis ordnades busstranporter-

19630515 kördes sista föreställningen.

"Ljustorps biografägare" som bestod av Lars Bergman, Ivar Bergfors, Omar Melin, Eva Edén, Gunnar Björklund, John Byström och Elias Jonsson. Hyrde lokalen av Bygdegårdsföreningen Tidvis ordnades busstranporter till och från föreställningarna berättar Erland Nordström vars pappa körde SJ-bussen.

Ljustorps föreningar var snabba på att utnyttja den nya mötesplatsen

Ljustorps SLKF ordnar modevisning 1950-tal. Elsa Nordin och Eva Edén med modeller

Vita bandets barnvårdskurs 1955

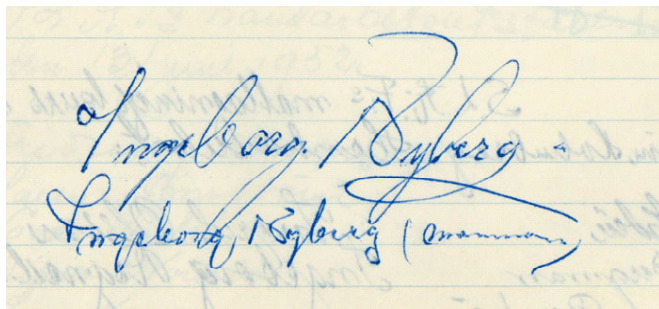
Petrus Nordlander leder Ljustorps spelmanslag ? 1959-1960. Det kan ha varit vid Ljustorps Hembygdsförenings bildande.

Vita Bandet har möte

Smakprov på teaterverksamheten

19521204 gav Ingeborg Nyberg konsert på Bydegården 12 år gammal efter att ha upptäckts i radioprogrammet Skansenkväll och blev något av en tonårsidol på 1950-talet. Hennes mest kända inspelningar är bland andra Aftonklockor från 1956 och hennes tolkningar av [Ave Maria](#), [Londonderry Air](#) och psalmen [Blott en dag](#).

”Snoddas” slog igenom som sångare den 26 januari 1952 i Lennart Hylands legendariska Radioprogram Karusellen och orsakade då vad som än idag kallas för ”Snoddasfeber”. I programmet framförde ”Snoddas” sången Flottarkärlek som blev hans signaturmelodi och dessutom en landsplåga.

Dans på Bygdegården

Danser började redan 1952 och fick stor omfattning när Alliansen tog över 1956. Annonser i Dagbladet/Nya Samhället 1952.

Ljustorps Bygdegård

KULTURELL DANS Tredjedag jul kl. 21—24

En trevlig kväll till musik av **Lill-Tages orkester.**

Servering.

LJUSTORP

KULTURELL DANS å Bygdegården Annandag jul kl. 9—12

Musik: **STIG BERGKVIST**

Ljustorps S. D. U. K.

SLKF (Svenska Landsbygdens KvinnoFörbund) och SSKF (Sveriges Socialdemokratiska KvinnoFörbund) inledde 1946 ett samarbete som gick ut på att varje förening vartannat år anordnade en barnfest för Ljustorpsbarnen. Kanske var det grunden för bildandet av Ljustorpsalliansen som en direkt samverkan mellan föreningarna för att ordna danser med fika på Bygdegården från 1956 till och med den 29 dec 1963. I och med att samarbetet bröts och Ljustorpsalliansen upphörde lades även barnfesterna ned 1967 under några år till dess CKF

(SLKF ändrade namn till CKF 1962) tog upp julfesten för barn igen 1983

Danserna var mycket populära och vida omtalade. Till vissa danser gick det bussar från Sundsvall. För att få komma in måste man ha fyllt 16 år. Alliansen skötte dansaffären och betalade endast lokalhyra till Bygdegårdsföreningen. Garderobsaffären var åtminstone tidvis Bygdegårdsföreningens ansvar.

Lyssna på [Birgit Åhlin](#), [Gunnar Hög und](#) och [Lilian Philström](#) när de berättar om danser

Danserna på Bygdegården utökas

Abonnerade bussar går från Sundsvall från 1958

Dessa danser var mycket populära och har för många satt Ljustorp på kartan.
Efterhand ökade dock konkurrensen.

Bygdegården 7 mars 1959

Dans på Ljustorps bygdegård 1959. Dansen har just börjat och några få har hittat en partner. Stämningen är intensiv. Pojkarna står på halva dansgolvet och spanar spänt mot muren av flickor som trängt ut nästan till mitten av dansgolvet från andra hållet. Utefter väggarna sitter flickor som inte är lika tydligt angelägna. De som börjat dansa har ännu mycket lite plats. Om några sekunder är valen gjorda och hela dansgolvet igång.

Orkestern består av fem man. Sättningen är bas, dragspel, klarinett, marackas och trummor, men

fler blåsinstrument som saxofon finns tillgängliga. Det är inget typiskt rockband som vi ser det idag, utan inriktningen verkar mer ha varit inspirerat av 40-talet.

Killarna har kostym, skjorta och slips, inga jeans. Håret är kort men uppkammat i en våg längst fram, kanske fixerad med Bryl creme. Flickorna har lockat hår och kjolarna är utsvängda.

Det var Ingemar Sundholm, Höglandsbodarna, som 2020 hittade bilden i Jamtlis digitala bildarkiv

Rockabilly signalerna finns där!

**Killarna ha en stor
"Brylcrèmesvåg" på huvudet.**

**Tjejerna har
utsvängda kjolar och
mycket underkjolar.**

I mitten på 1950-talet var vida kjolar uppbyggda med stärkta underklänningar och eller volymbbyggande skumgummiunderkjolar populära. 1956 sydde Lilian Sjödin (senare Philström), 16 år, sin egen klänning med stor vidd i kjolen, se bild. Lilian berättade att de stärkta underkjolarna var så styva att de rev sönder strumporna.

Lilian Sjödin 16 år

Lilian 61 år senare

Skolan i Åsäng 1952.

Alla flickor har kjol, läraren har vit skjorta, slips och kavaj.

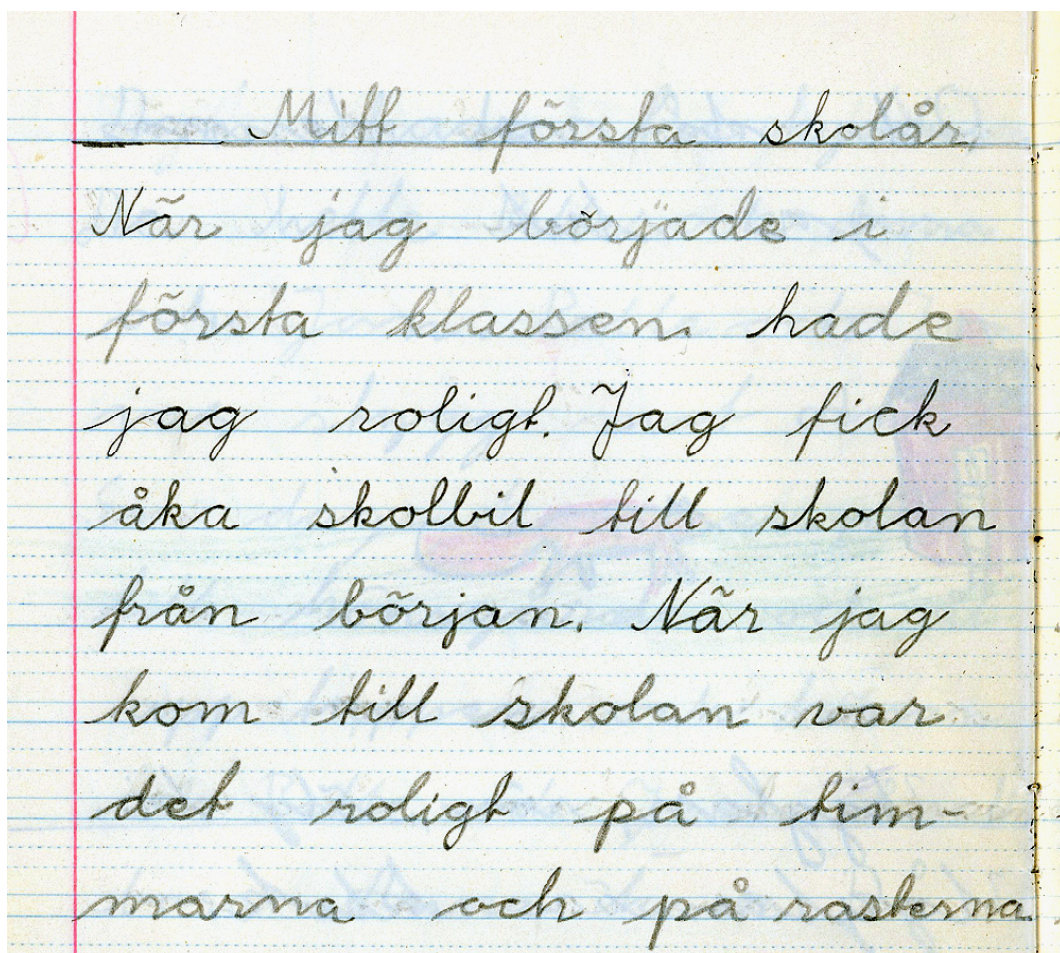

Personerna på bilden är från vänster: Erik Hjalmar Fridolf Bergström, Britt Inger Åkerblom, Majken Hellgren, Britt Lindholm, Majve Åkerlund, Gun Björk, Majken Anna Saga Sundberg (tidigare efternamn: Berglund), Clary Åkerblom, Britt Marie Lindholm, Siv Åkerblom, Ulla Hammarberg, , Lars Evert Bergström, Herbert Malkolm Svedlund, Stig Arnold Alfred Lindholm, - Boväng, Lars Erik Nilsson, Ture Lennart Backlund, Kjell Ove Söderqvist, Karl Ingemar Åkerblom.

För de som började 1953 eller tidigare fick 7-årig folkskoleutbildning. Få läste vidare. De som började därefter fick 9-årig enhetsskoleutbbildning

Handens arbete var viktigt och övades för att skriva, slöjda, lappa och laga

En vacker handstil var ett viktigt ideal

Handstil från en 2:a. Klassare 1955

Klass 3/4 1956 Troligen i Mellbergs skola från 1911. Här är det vardagsklädsel på barnen. Minst en flicka har de vid tiden populära breda resårbältena. Flickorna har kjolar och klänningar. Inga jeans är synliga

Skolfotot är i färg för första gången i Mellbergs centralskola,

**Årskurs 3, 1969. Lärare Lennart Dahlman. Några elever har jeans.
Flickorna har byxor**

Centralisering av skolan 1957

De 6 tidigare skolorna avvecklas successivt.

Skolskjutsarna utökas.

Taxiägarfamiljen Lindström, Elsy, Anette och Kurt, med sina första bilar som köptes nya. Den vänstra är en 6cylindrig bil och den högra en 4 cylindrig variant, Mercedes Benz 180 D 1956 års modell som man använde till 1967

Kurt Lindström 1969 med en buss som användes för att bland annat köra skolbarn. Det var en Volkswagen Kleinbus 244 av 1967 års modell.

Åkeriägaren Kurt Lindström till vänster och den anställde chauffören Axel Nilsson till höger klädda i taxiuniform. 1950-tal.

Att söka jobb 1952.

Foto Maria Andersson

Lyssna till när [Gunnar Höglund berättar](#) för studiecirkeln om hur det var att söka jobb 1952 som 14-åring efter 7 årig folkskola.

Här är Gunnars berättelse transkriberad

”Vi var 3 grabbar som skulle söka arbete. Vi tog våra cyklar och begav oss iväg. Jag hade smygpunka på min cykel och såg att det inte skulle gå längre. När vi hade kommit till Bergforsen. Kompisen sa att det var ventilgummit som behövde bytas. ”Gå in här på cykelaffären och köp ett nytt ventilgummi”. Ja, jag gick in där och Då hade jag 20 öre till ett nytt ventilgummi. Jag fick byta ventilgummi och pumpade upp cykeln. Och så började affärsinnehavaren prata med oss. Han hade ju inte sett oss den tidigare eftersom vi höll till i Stavreviken uppe i Ljustorp.

Han drog ut en låda i verkstaden och satte upp foten på den. Och började prata. Och då fick jag frågan eller vi fick frågan. ”Och vad var sådana herrar ute på för äventyr?” Jo sa jag. Jag var talesman. Och jag sa att vi var ute för att söka knog. Det sa vi hemma. Det gällde ju att skaffa knog. Jaha sa han. Och vad hade ni tänkt er då? Och. Vi hade väl inte tänkt så mycket? Det gjorde ingenting om det var tunga jobb heller. Huvudsaken var ju att man fick ett jobb. Och i vårt CV så skulle det kunna stå att vi inte var rädda för att jobba hårt. Han tittade på mig och så sa han. ”Du där, du kan få stanna här. Jag behöver en man

till. Jaha, då blev det så då. För jag högg till direkt.

Det här var 1952. Och vi hade ju bestämt oss för att söka jobb tillsammans, så jag fortsatte med dom andra in emot Sundsvall. Och när vi kom till Bergforsens kraftstation, så gick vi in där. Jag frågade en man, vad chefen för bygget heter. Och var han höll till någonstans. Ja han heter Weinhandl, eller någonting? Det kommer jag ihåg. Vi fick reda på var han arbetade och gick dit. Och jag knackade på. Och vi fick komma in till chefen och stod där alla tre med mössan under armen. Och han tittar upp och sa: ”Vad vill ni då?” Ja, vi är ute och söker knog svarade ja jaha. Och så pekade han på en som heter Bertil. Ja, du kan få jobb. Du kan få bli Pinnepojke? Men Karl Erik då, försökte jag, med hänvisning till den tredje av oss. Ja, just nu fanns det inte mer jobb så det fick bli ett jobb till Bertil. Vi tackade för det.”

Och så cyklade vi vidare in till stan. När vi kom in på Storgatan och cyklande där västerut, så gick jag in på Bröderna Engström, hette dom.... som hade ett lager-hotell där. Vi är tre grabbar som ute och söker knog. Och där fick Karl Erik jobb. Och när vi kom hem så hade vi jobb alla tre.”

Den första skördetröskan 1953

**Resultatet av en halv dags arbete med den första skördetröskan i Ljustorp.
Sixten Nilsson mitt i bilden**

Arbetet i hemmet var tungt men enkla maskiner börjar nå Ljustorp i mitten på 1950-talet

Signe Fröberg som bodde i Mellberg tvättar i ett träkar med en tvättbräda.

Hoover tvättmaskin utan automatik

De första tvättmaskinerna i Ljustorp kommer 1957 till 1959 minns Karin Höglund och Inger Sjödin Andersson. De berättar att fram till dess tvättade man vid närmaste vatten. Tvättvattnet värmdes i en stor vedeldad gryta där även vittvätten kokades. Det uppvärmda vattnet användes sedan i ett träkar som bilden visar. Sköljningen gjordes i en bäck eller sjö vilket gjorde att man undvek att tvätta vintertid. De första tvättmaskinern var enkla. Gustav Edén

berättar att deras första tvättmaskin var en Hoover med en omrörare som roterade åt ett håll vilket medförde att kläderna snodde ihop sig. När man var nöjd med bearbetningen stängdes rotorn av och vattnet pressades ur kläderna med en handdriven mangel som satt på sidan av tvättmaskinen. Tvättprocessen kunde flyttas inomhus och ett tungt arbetsmoment försvann. Dessa första maskiner följdes snart av mer utvecklade.

Gammeljäntorna i Skäljoms speceriaffär.

Den gamla handelsboden.

Än var det en timme kvar innan den lilla handelsboden skulle öppna. Judith som var den piggare av de två gammeljäntorna som ägde affären var i full färd med att tvätta falukorven. Therese som var den äldre av dem satt fortfarande kvar på kontoret. Hon hade just druckit ur sitt kaffe, tog en kaffesked och skrapade upp sockret, som inte hade smält, ur kaffekoppen. Hon slickade av skeden och därefter tog hon fram sin bibel och läste några verser. Hon kunde behöva ett bibelord för att få styrka för dagen.

Därefter gick hon ut i packboden för att plocka till lite för det skulle komma varor hem i dag. Gode gud förlåt mej, hörde man henne mäsas då hon tog bort

råttfällan med det döda offret. Kastade ut liket och laddade fällan på nytt.

Dagens första kund stod redan på bron och verkade otålig. Det var Petter Fröberg från Frötuna och han verkade alltid ha bråttom. Judith låste upp dörren och släppte in honom.-God morron sa'han, vackert väder i dag.

-Ja, sa Judith, medan hon så nära korven som möjligt, den med bara en ände, skar bort den yttersta skivan. Nu blev det annan färg på korven och förhoppningsvis skulle den bli såld under dagen. Petter som just kommit in verkade mer konstig än vanligt och Judith undrade vad det var som stod på.

-Jag har tappat ryggsäcken som jag skulle ha mina

varor i sa'han.

Detta var långt före plastkassarnas tid så var och en hade alltid en väska eller ränsel med till affären.

-Jaså sa Judith, det var ju tråkigt, men kanske du kan använda den du har på ryggen då. Han såg ju lite snopen ut, men rapp i käftan som han var så skämtade han bort det hela. Trots sin otålighet för en stund sen verkade han inte längre ha så bråttom. Väntade väl att fler kunder skulle dyka upp för affären var, trots att den till ytan var väldigt liten, en samlingsplats, och byskvaller fick man ju aldrig för mycket av.

Judith fortsatte sitt arbete med att ösa upp socker och mjöl i de trälådor som fanns under disken. Petter hade ännu inte gjort någon framställan om varor, stod bara och pratade om ditt och datt.

Så kom ytterligare en kund in, och det var Fredrik, han som gjorde takspån. Han skulle ha snus. Hon öppnade burken och kom på att hon föregående kväll glömt att lägga i en skiva rå potatis i burken. Det brukade hon göra varje kväll så att snuset inte skulle torka.

Så hördes Theres röst från packboden igen.

-Gode Gud, ge mej kraft. Säckarna med mjöl är så tunga.

Petter som av naturen var en snäll person gick i Vår Herres ställe in och hjälpte henne.

-Tack Gode Gud att du hör min bön hördes från den tacksamma kvinnan. Nu hade flera kunder anlät och kommersen var i full gång. Någon köordning var det aldrig tal om utan den som hade mest bråttom betjänades först.

Så kom Svärdlotta in. Det var en dövstum gammal tant, alltid klädd i hellanga kjolar och förkläde. På huvudet hade hon sjalett, knuten under hakan. Hon var ett levande bevis på fattigdom och armod. Hon bodde i ett gammalt ruckel på Frötunaåsen. Hon hade några topparslantar i förklädesfickan, och falukorv för en tioöring, några skorpor för en femöring, en näve kaffeböner och någon gång en bulle var kostsamma inköp för henne. Trots fattigdom och sin ställning i samhällskiktet visade

alla stor respekt för henne. Hon blev oerhört tacksam om hon kunde få ett gammalt bröd som inte gick att sälja, och hon neg djupt för att visa sin tacksamhet. Hon kunde ju inte tala, men man såg i hennes ögon vad hon kände. Då hon gick ut steg alla åt sidan och någon lyfte på mössan, och någon öppnade dörren för henne. Så kom varubilen med färskva varor. Det var mjöl, gryn, socker och sill i tunnor. Tidningar och det mesta som byborna var i behov av. Den snälle Petter hjälpte till med avlastningen och förråden fylldes för att förhoppningsvis snart bli sålda.

Då varubilen åkt kom farbror Hammarberg inhaltande. Han hade beställt hästkosöm och denna var nu med. Han köpte även en Hemmets Veckotidning till sin fru. Han var en rolig liten gubbe och han var väldigt generös då man fick en grindslant av honom.

Så hade då äntligen Petter, som först kom in i den lilla handelsboden gjort sina inköp och var klar att gå. Då han kom ut på bron stötte han ihop med Bernhard Dalin och denne såg allt annat än glad ut. Han hade den ena handen i fickan och Petter kom in igen.

-Är du lessen i dag frågade han?

-Lessen, jag är fly förbannad fick han till svar. Fortfarande med handen i fickan.

-Har du gjort illa handen? frågade Petter.

-Nej, inte handen utan det jag har i den, sa Bernhard. Pojkjävlarerna från Hamre som var på väg upp till tjärn för att bada lurade mej att pissa på elstängslet.

-Jaså, och nu håller du om den ömma lilla skinnpåsen. Stackars dej.

-O, Gud förlåt dem, ty de veta icke vad de göra mässade Theres från de inre regionerna. Judit, som väl aldrig sett en sådan skinnpåse, varken med eller utan innehåll, sa ingenting, men då hon vände ryggen till kom säkert ett leende på läpparna. Dumma pojkar, tänkte hon nog, men hur lättlurad kan man ha lov att vara.

Dagen går och nya kunder kommer. Det finns bara en affär så alla som behöver något måste ju dit.

En gubbe som kom berättade att hans granne kommit in på morron och talat om att hans käring hade dött

igen.

-Igen, sa Judith, kan man dö mer än en gång?

-Jo, sa gubben, hon dog for två år sen också men då hon skulle begravas körde gubben så fort så trillan med kistan slog i stolparna när de skulle svänga in till kyrkan. Kistan ramla ur och slog i backen så hårt att käringen vakna.

Theres som hört alltihopa kom ut till butiken. Tagen av gubbens berättelse om det som skett fick henne att framföra en hälsning till den drabbade; numera änkemannen. Om Gud hade kallat hem hans hustru för andra gången så måste han göra honom till viljes, och för Guds skull köra försiktigare denna gång. Gubben lovade att framföra hälsningen. Att han slagit en vals påhittad av en gammal historia,

sa han inte till de gamla damerna i affären. Några fnittrande småflickor kom och köpte var sin tvåöres strut karameller och en kvinna kom för att köpa jäst och mjöl till sitt bak.

Theres som varit i packboden mest hela dan kände av sin rygg och gick in på kontoret där hon lade omkull sej på pinnsoffan en stund.

Så droppar det in någon kund titt som tätt. Lite byskvaller förekommer och ventileras hit och dit. Det blir många "Har du hört att" och alla har något att förtälja. Det var dåtidens samlingspunkt och sanningen är nog den att "skvallret går fortare än skogselden. Huvudsaken är att alla trivs.

EH

Ljustorps skolorkester 1956/57

Personer på bilden från vänster: Kåre Nordlander, Sture Forsberg, Hans-Gunnar Viklund, Hans Lindström, kantor Lars Uhlin, Inger Forsberg, Barbro Nordlander, Birgitta Hamrin, Gudmar Lundkvist, Evy Boström, Elisabeth Olsson, Gerda Spaarmann, Östen Svedlund, Petrus Nordlander, Börje Lindström, Marie-Louise Engström, Ulla-Britt Bergman, Kjell Sjödin.

Motor i orkesterverksamheten var Petrus Nordlander som var vaktmästare och undervisade i fiolspelning på Mellbergs skola, brann för musiken och blev riksspelman. Ungefär samtidigt som bilden togs drev han en musikcirkel för nybörjare se [Månadens](#)

[bild i maj 2002.](#) Petrus startade också Ljustorps hembygdskör. [Se också reportage om musik till Petrus minne.](#)

Var tillkomsten av skolorkestern också ett resultat av centraliseringen?

Flygturer från Röjesjön 1957

Kjell Sjödin minns att ett flygplan flög över bygden och i högtalare meddelade att man om några dagar ordnade flygning från Röjesjön

En flygtur kostade 8 kr och som bilden visar var det stort intresse. Kjell berättar att han betalade 8 kr och fick flyga

1958 automatiseras telefontrafiken i Ljustorp

Fram till 1958 fanns det en manuell telefonväxel i Björkom, Lagfors, Bredsjön och en halvautomatisk i Höglands-bodarna.

Telefonväxlar i Ljustorp inför automatiseringen 1958. 1958 fanns det en manuell telefonväxel i Moria/Björkom, Lagfors, Bredsjön och en halvautomatisk i Höglands-bodarna berättar, den tidigare telefonisten, Inger Svelander.

På Moria jobbade bl a telefonisterna Inger Svelander (mellan 1950 och 1958) och Siri Sjödin. Arbetstiden var kl 9 till 21 fördelat på ett förmiddagspass 9 till 1430 och ett eftermiddagspass 1430 till 2100. Utanför dessa tider svarade husägaren som bodde i

huset, Ruth Åström, för uppkopplingarna. Rummet där växeln stod var mycket kallt. Det var ett brädgolv ovanpå jord utan isolering med endast en fotogenkamin i ett hörn för att hålla värmen. Växelbordet bestod av två ca 160 linjers snörbord där var och en av de ca 160 abonnenterna hade sin egen jack och signalklack. Det vanns två utgående linjer till det överordnade nätet, två linjer till vardera, Lagfors, Bredsjön och Höglandsbodarna. På en vägg fanns reläer och linjeutrustning. I rummet fanns också en säng och en toalett.

När en abonnent ville ringa lyfte man luren på telefonen och vevade på telefonens vev. Signalklacken föll ned i växelbordet på telefonstationen, telefonisten anslöt ett proppsnöre till abonnentens jack och sade ”Vilket nummer?”. Var det ett internt nummer i Ljustorp anslöt telefonisten ett proppsnöre till den önskade abonnentens jack och ringde på. Var det ett nummer i ex Lagfors kopplade telefonisten sig till linjen mot Lagfors och lämnade över vidare samtalsuppkoppling till denne. Var det ett nummer till Höglandsbodarna eller uppåt i nätet använde telefonisten växelbordets fingerskiva för att nå abonnenten.

Nedkoppling av förbindelsen skedde då abonnenten lagt på luren och dragigt några varv på veven. I växelbordet föll då en vit signalklack ned och telefonisten återställde snörena. En del abonnenter glömde bort att koppla ned så att en samtalsmöjlighet blockerades varför telefonisten måste då och då kolla om samtal verkligen pågick.

I ett litet samhälle som Ljustorp uppstod nära samarbete med en del kunder. Taxichaufförerna kunde använda telefonisterna som en mellanhand till sina kunder då det inte fanns någon mobiltelefoni. Andra kunder uttryckte sin uppskattning med blommor till stora helger.

1950-talet i sammanfattning.

1952. Bygdegården klar. Bio flyttas från Åsäng, Lagfors och Högländ. Teater startar .

Ljustorps kommun går upp i Hässjö landskommun.

1955. - Kraftverket i Bergeforsen invigs med ny landsvägsbro.

1956. - Fotbollslaget bygger omklädningsrum vid fotbollsplan i Lagfors.
-
Kvinnoförbunden C och S bildar Ljustorpsalliansen och driver med Idrottsföreningen bl a kaffeservering på lördagsdanserna.

1957 - Centralskolan i Mellberg invigs. Byskolor läggs ned. Mera skolskjutsar. - Tågen elektrifieras, ångloken försvinner.

1958 - Abonnerade dansbussar går från Sundsvall

1960. - Sista flottningen i Nylandsforsen.

- SJ drar sig ur bussverksamheten.
- TV-sändningar börjar i Sundsvall och mycket störningar i Ljustorp.
- Befolkningen i Ljustorp har minskat med 33% sedan 1940.
- Hembygdsföreningen bildas

Kläder

Efter kriget kom det fram nya material som kunde användas för att förändra kläder och deras funktion. Det handlar om plaster i olika form och med produktnamn som ex nylon, polyester, akryl och galon.

Nylonstrumpor skapade stort intresse. Strumpbyxor frigjorde många från livstycken och gördlar för att hålla upp strumpor. Nylonskjortor var slitstarka och synnerligen lättskötta men kläder med blandfibrer visade sig

vara mer omtyckta.

Plastfolie och galon började användas i regnkläder och andra skyddskläder.

Sammantaget blev kläder billigare, mer tåliga, elastiska och mer lättskötta.

Materialen möjliggjorde nya designer som hjälpte till att forma modet.

Bilden är tagen 1950 och visar paret Enda och Albert Ulander till höger. Enda bär inte de nya nylonstrumporna ännu

Det här gänget kallas i Alf Nordströms fotoalbum för "Ungdomsföreningen" men med vår tids ögon finns inga drag av ungdomsuttryck i klädseIn. Femte person från vänster är troligen Elsa Nordström

Sparken var fortfarande att räkna med vintertid för lokaltransport. I alla gårdar fanns en sådan här låda för att transportera barnen. På bilden Rut Inger Nordström ca 1958

Pimpelfiske 1957 på Röjesjöns is. Från vänster John, Otto, Alli och Tommy. Alla med efternamn Thunström. Tommy med en tidig form av galonbyxa.

Familjen Alf Nordström gör en utflykt till Ålandsbro i Karl Erik Holmbergs Pontiac. Från vänster Erland,

Sture , Sune, Bernt. Bilden är tagen 1957. Vit skjorta och slips eller fluga på gästerna.

Bilden tagen i samband med skolresa till Härnösand.
Flickorna är 11/12 år gamla. Från vänster Annette

Lindström, Märta Forsström, Gunvor Genberg, Britt-
Inger Hamrin

Ljustorp hade två Spirella-Corsetierer nämligen Vilma Lindström och Greta Forsberg.

Annonser från Vecko Revyn 19580328

Svaréns

FIGUR PERFEKT

Den perfekta behån i nylon eller Non Iron med modern framknyppning. Kupans överdel i nylonens. Ryggbandet med resår.

Behaglig figur: formande korsett i apokalitin, med hållbar dragkedja i högast schweiziska kvalitet. Fronten pryddes av elegant broderad nylonmarquiselette i vit.

Svaréns

NYHET "FIGUR PERFEKT"

Svaréns figurvännliga korsetter och behå finns nu även i den nya, luftiga och lätta nylonmarquiseletten. Hållbar, lättvättad och snabbtorkande. Idealisk kvalitet för sommardräkt Elegans!

Se Svaréns figurvännliga korsetter i Er affär.

Svaréns

Ja, läs detta autentiska brev och läs det gärna om igen, Ni damer i alla åldrar som sökt men hittills inte funnit ett korsettplagg eller en behå, som Ni verkligen trivs med och som ger Er det fasta men vänliga stöd i livet som Ni längtar efter... Det är en Spirella Ni behöver, skapad för Er och endast för Er, med en passform och bekvämlighet utan like. Låt Spirella-Corsetieren komma hem till Er och praktiskt visa hur väl en Spirella sitter och hur vacker Ni kan bli i den. Några rader till Spirella, Malmö, och Ni får hennes namn och adress.

Spirella

En gång Spirella — alltid Spirella

Måttbeställda Spirella-gördlar och -korsetter i prislägen från c:a 50 kr och uppåt beroende på modell, utförande, storlek och tyg. D:o behå från kr 17: —.

Spirella-Salonger:

Hamngatan 22, Stockholm • Kungsgatan 61-67, Göteborg • Gustaf Adolfs Torg 43, Malmö

Två 15-åriga flickor på vift som vuxna damer 1961 med permanentat hår. Birgit Ålin beättade att hon fick inte permanenta sig förrän hon började arbeta, då gick första lönen till en permanentning av håret

med lockar. På bilden Gudrun Larsson och Ulla-Britt Edén. Flickorna flög från Midlanda till Östersund för att hälsa på en släkting till Gudrun.

Från Valdemarsudde. Från vänster: Ulla-Britt Edén och Gudrun Larsson och Då har dom tagit pappers-

korgar och vänt upp och ner och satt på huvudet ser det ut som. Men det var ju mode det också.)

**Det fanns mer traditionell klädsel också.
Det här var populärt på den tiden.**

**På den tiden då det fortfarande
var fint med päls**

Lars-Erik och Barbro Nilsson på en Husqvarna Guldpil, model 283 av årsmodel 1957. Motorn var på 200 cc och gav 10,5 hk. Maskinen vägde 74 kg och räknades som lätt och kunde köras av personer

från 16 år.

Bilden är tagen mellan 1958 och 1962.

Hjälm enbart till föraren och en begynnande skyddsklädsel. Bild nr 11133

1950-talet revolterade en del ungdomar mot tidigare kläddideal och skapade sin egen klädstil inspirerade av amerikanska filmer och rock'n roll. På bilden har ungdomarna jeans. Till vänster Barbro Nilsson (Forsberg) som berättar att hon tillhörde

de första med jeans, ca 1955, i bygden. Modellen var sådan att man fick ligga ned för att få på sig byxan. Pojkarna till höger heter Hasse Lögdahl, Kjell Nordström och Bengt Nordström. Bilden togs 1958. Fotograf var Lars-Erik Nilsson.

Ulla Märta Westin, Nyland, med Farah Diba frisyr.

Anita Säll och Barbro Nilsson (Forsberg) som väntar på skolskjutsen hem i Mellberg. Sjaletten var en viktig

ungdomsmarkör. Bilden är tagen 1957/58

Här har Lars-Erik förmodligen stannat för att ta en bild av Barbro när hon har sin fina utsvängda kjol.

**Ulla-Britt Edén med (fortfarande) moderna byxor.
Bilden är tagen 1967**

**Hö-ladning vid Silvers lada 1962.
Från vänster Anders Nyman, okänd, Knut Forsberg och Lars-Erik Nilsson**

Den första snöskotern, 1958 års modell

Gunnar Höglunds skoter inköptes 1959 och som 2017 är en av Sveriges äldsta. Polar Traveller 7 hkr

4-takt, 15 cm bred matta.

[Lyssna på Gunnars beskrivning.](#)

Snöskotern blir mer allmän

Erland Nordström och Hans Ödlund ute på snöskotertur på Ski-Doo maskiner från ca 1969 resp 1971.

En av många skoterutflykter med Erland Nordström

[Staffan Eriksson berättar](#)

Scoterturerna påverkade också kläderna. Man behöver ju någonting som var värmande, när man satt där på skotern i vintern. Overallen i mitten är ett exempel på märkesanknuten scoteroverall.

Skidåkare i typisk tävlingsklädsel, 1954.

Från vä: Mattsson Bert-Olov, Berg Valfrid Ragnar, Holm Hans, Wohlin Esbjörn, Wiklander Arild, Sellstedt Tage, Holm Bo, Pettersson Gunnar. Tynderö IK:s jubileums-krönika.

Skidåkning var stort i Ljustorp. I resultat-tabeller från början av 50-talet kan man se att Ljustorparna körde för Bergeforsen och Ljustorps skf. Framgångsrika åkare var Albin Åhlin, Martin Persson, Kurt Lindström och Valle Berg som även körde för Tynderö IK (1954).

Från vänster Anton Forsberg, Kurt Lindström och Millis Nyberg vid tävlingar i Liden.

Musiklivet i Ljustorp verkar pika 62/63

[Musiksällskapet](#). 1943-1989
[Körer](#) , Ljustorps kyrkokör 1944-1972
Ljustorps hembygdskör 1960-1972
Ljustorps hembygds- och kyrkokör 1972-
[Spelmanslaget](#) 1950-
Ljustorps skolorkester -1956/1957-

Förändringens vindar blåser

- 1963. Bion i Bygdegården upphör.
- 1963. Samarbetet i Ljustorpsalliansen bryts och danserna upphör.
- 1963. Eva Edén blir Ljustorps första kvinnliga kyrkvård. En kvinnlig inbrytning.
- 1964. Bingo på torsdagar börjar.

Not. Dans startar igen i form av "Dansklubben" dokumenterat 1978, troligen några år tidigare.

En av de sista hässjningarna av hö i Tuna görs 1964 av Artur Edén.

Efter traditionell höbärgning provas många olika metoder. Några bygger silos i betong inomhus på 50-talet

Villy Larsson (1929-1998) kör lastning av marktorkat hö 1972 på prästbolet

I mitten på 60-talet har en kraftig mekanisering ägt rum.

**Jordbruket är långtgående mekaniserat.
1964 är sista året som Öppoms kvarn drivs fullt.
El är billigt. Bönderna har egen foderkvarn.
Motorsågen har tagit över i skogen.
Hydraulik ersätter tunga lyft.
Nät av skogsbilvägar har byggts.
Traktorer och lastbilar står för virkestransporter**

Ljustorps IF 1966. (Stöde IP) Stående fr.v. Manager Ulf Nilsson, Östen Wiksell, Valter Lind, Christer Nyman, Göran Hermansson, Sten Andersson, Jan Sällström, Lennart Forsberg. Knästående fr.v. Torsten Byström, Ali Eden, Sture Forsberg, Leif Forslund och Hans Lögdahl.

1966 kunde idrottsplatsen i Mellberg färdigställas med kommunala medel och föreningen lämnade

Lagfors IP efter 46 år. Damlaget i fotboll börjar etablera sig under 1960-talets senare år.

Pensionatet en viktig samlingspunkt

Bild 11614. Gottfrid (1897-) och Alma (1903-) Svärd köper pensionatet 1945 och mantalsskriver sig på fastigheten tillsammans med bl a dottern Eva Svärd (1925-). Tillsammans drev de pensionatsrörelsen. 1951 föder Eva sonen Staffan Eriksson. 1959 övertar Milton Eriksson (1912-) och Eva Svärd pensionatet. 1978 avlider Milton och Eva säljer fastigheten till Tord och Lena Sellstedt och all pensionatsverksamhet upphör.

Staffan berättar:

Från tiden då jag var liten kommer jag ihåg att jag tillbringade tiden för många evenemang under köksbordet. Det var en lugn plats för mig. Det fanns alltid mat, fika, tårta kvar, men jag blev less på begravningstårtor. Många Ljustorpsbor jobbade på Panget. Några jag kommer ihåg är Margot Norlander, som jobbade under lång tid hos oss. Hon hade ett hjärta av guld. Ingrid Olsson hjälpte ofta till, och Gerd Engström var lite av min extramamma. Ja, såklart mormor Alma Svärd hjälpte till. Flera

jobbade hos oss vid större evenemang, som Inger Sjödin, Inger Svärd, och mormors systrar Berta, Astrid och Emmy, men det var säkert fler. När jag gick in i tonåren var det spännande att leva på ett pensionat med alla fester, allt från bröllop till födelsedagsfester. Ja, det fanns kvinnor som ville lära mig både det ena och andra. Ja såklart var det många begravningssamkväm och andra möten med kaffe eller mat. Men det som bar upp verksamheten var fiket, ex. när fotbollsträningen var slut eller matchen var slut så samlades alla på fiket, köpte mackor med dricka och spelade skivor på vår Jukebox (Seeburg). Under vardagar hyrde allt från skogsfolk, mastbyggare, brunnsborrhare, m.fl. rum på Panget. Jordbrukskassan hade också sin verksamhet där, innan man byggde eget. Jag minns speciellt Bert Forsberg som var lantbrevbärare i Ljustorp. Han åt middag med oss under bra lång tid.

Staffan Eriksson

Skidliften startar 1967

LJUSTORPSBACKEN

Den perfekta nybörjarbacken för Dej som inte är så avancerad och inte vill stå i liftkö.

SPORTLOVSÖPPET

VAR DAGAR 11-16

LÖRDAG 11-16

SÖNDAG 11-16

DAGKORT 15:-

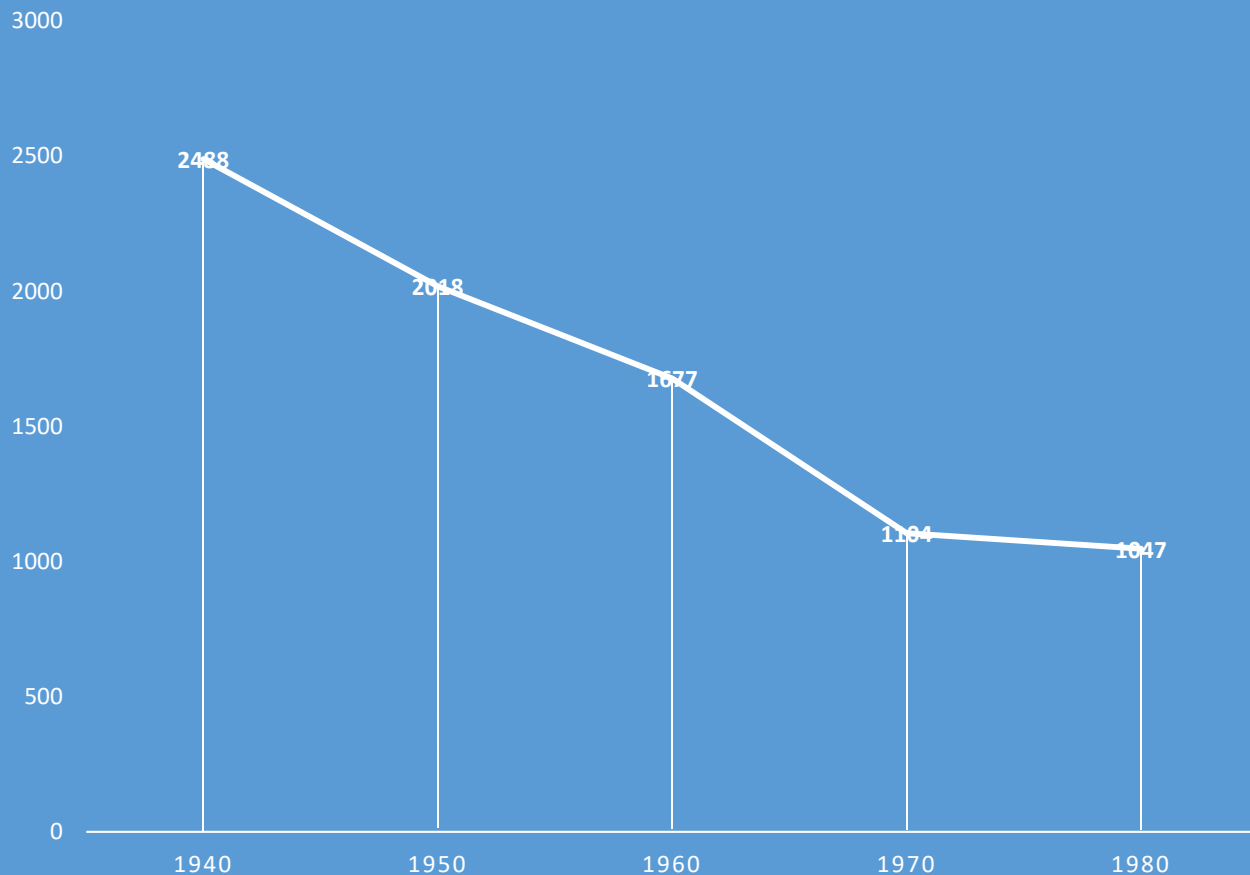
(samma pris för barn och vuxna)

PER GÅNG 2:50

Värmestuga med servering. Backen ligger i en söderslutning, som gör att solen värmer skönt.

BEFOLKNINGSUTVECKLING I LJUSTORP

1960-talet i sammanfattning.

1962.- Hans och Kerstin Ödlund övertar kiosken som utvecklas till "fullservicemack"

- Musiklivet pikar 1962-63.

1963.- Bion i Bygdegården upphör.

- Eva Edén blir Ljustorps första kvinnliga kyrkvård. En kvinnlig inbrytning.

- Samarbetet i Ljustorpsalliansen bryts och danserna upphör.

1964. - Bingo på torsdagar börjar.

- Hembygdsgården köps och en ny samlingspunkt skapas i bygden.

1966.

- IP i Mellberg färdigställs, Lagfors lämnas efter 46 år.

IP tog ca 15 år att färdigställa från projektering till färdig plan. Byggdes av kommunen. Byggnaderna kom i mitten på 70-talet i

Moped för folket?

1967. - Som konsekvens av att Ljustorpsalliansen upphört, upphör barnfesterna.

- Skidliften i Högländ startar med en kapacitet på 475 personer i timmen.

1968. - Ljustorp får egen TV-sändare och njutbar bild.-
Persontrafiken vid Stavrevikens station läggs ned.1969.-
Flottningen läggs ned i Mjällån sist i Ljustorp.

1970. - Ljustorps IF:s fotbollslag börjar spela i division IV.

- Befolkningen har minskat med 56% sedan 1940

Moped för folket?

Idén var att alla efter andra världskriget behövde ett billigt motorfordon och alla hade tillgång till en cykel. Genom att bygga in en motor i ett cykelhjul behövde man bara byta hjul på cykeln och vips hade man ett bättre transportmedel. Hjulet Cyclemaster började säljas 1950 även i Ljustorp. Hjulet med motor skickade man efter från England berättade Gunnar Höglund som har bevarat Cyclemastern enl bilden nedan. Det fanns många typer av påhängs motorer ex drivning med kedja på bakhjulet, rulle på framhjulet.

Under 1950 och 1960 talet skedde utveckling mot motor cykelliknande mopeder utan stort genomslag i Ljustorp.

Nils Ivar Bergström med sin moped. Bilden är tagen 1972 men hör till 50 och 60-talen som viktig företeelse. Pojken heter Thomas Wrang.
Foto Hervor Wrang

När jag håller på och bläddrar i det här materialet, så slår det mig att det måste ju vara många som gifter sig under den här tiden. Det var många som gifte sig på ett traditionellt och kyrkligt sätt. Och som drev vidare ut i livet.